PFAS-crisis, ook in Bergen op Zoom.

Er is twee decennia zonder vergunning indirect PFBS (een PFAS-stof) geloosd in de Westerschelde

Voorzitter, geachte leden van de gemeenteraad,

Op 10 april jl. beluisterde ik als toehoorder van de Ronde Tafelconferentie over PFAS in de Tweede kamer de voordachten van een aantal sprekers. Eén van deze sprekers sprak over een PFAS-crisis. Neen, het was geen overbezorgde omwonende die deze uitspraak deed, maar een wetenschapper die zich voortdurend bewust is van de verplichting zijn woorden te verantwoorden. Vandaag wil ik met u spreken over deze PFAS-crisis, en wat te doen om de gevolgen hiervan te beperken.

SABIC loosde langdurig een PFAS-stof zonder vergunning, teken van de lokale PFAS-crisis
Recentelijk is bekend geworden, dat SABIC ook volgens de provincie tot eind maart van dit jaar **geen** vergunning had om PFBS (een PFAS-stof) in de Westerschelde te storten. De provincie voelde en voelt zich door SABIC qua informatie op achterstand gezet. **Het VTH-stelsel werkte niet!**

Wat zijn PFAS-stoffen?
PFAS is een containerbegrip voor meer dan tienduizend door de mens gemaakte stoffen. Ze zijn niet of nauwelijks afbreekbaar in het milieu; worden zeer ruim toegepast in producten en zijn letterlijk alomtegenwoordig.
Bij langdurige blootstelling kan PFAS de gezondheid schaden, waarbij vermindering van de weerstand tegen infectieziekten het meest kritische schadelijke effect is, dat al bij extreem lage concentraties op kan treden. Sommige PFAS-stoffen zijn kankerverwekkend. Inmiddels heeft iedereen in Nederland PFAS in zijn lichaam, velen boven de gezondheidskundige veiligheidsgrens.
Alle PFAS-stoffen zijn nu geclassificeerd als zeer zorgwekkende stoffen en de uitstoot hiervan behoort door bedrijven tot nul gereduceerd te worden.

Er is een drietal aanleidingen voor deze inspraak

Motie Vereninging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Deze motie roept op tot een landelijk verbod op productie en toepassing van PFAS, met enkele uitzonderingen.

Brandbrief van de Unie van Waterschappen
Eind november 2024 heeft de unie van waterschappen een brandbrief aan de minister van I en W gestuurd met een oproep voor een landelijk PFAS-verbod.

Beroep SABIC tegen beschikking provincie de lozing van SABIC te beperken tot 2.75 kilogram per jaar
In de zienswijze die SABIC indiende op de ontwerpbeschikking kwamen twee zaken naar voren:
-SABIC vroeg om een lozing van PFBS (een PFAS-stof) met een jaarvracht van ruim 116 kilogram;
-SABIC loosde in 2024 nog bijna **dertig kilo PFAS** op de Westerschelde.
-SABIC loost al sedert 2007 onafgebroken PFBS (een PFAS-stof) in de Westerschelde.
Voor de provincie was de lozing van dertig kilo PFAS als jaarvracht aanleiding een besluit te nemen de lozing via een beschikking te beperken tot 2.75 kgr per jaar.

Aandachtspunten bij SABIC
1. Uitstoot via de lucht: Er zijn nog weinig luchtmetingen gedaan, waardoor er ons inziens nog geen betrouwbaar beeld is verkregen hiervan;
2. Bodemverontreiniging;
   De effectiviteit van het inmiddels aangelegde grondwaterbeheersysteem is nog niet duidelijk.
   De PFAS-metingen op het terrein zijn nog niet afgerond. Er is dus geen nulmeting.

3. Afstroom van met PFAS verontreinigd regenwater naar de Theodorushaven; recente cijfers? Kan de vervuiling van de Theodorushaven ook het gevolg zijn van atmosferische depositie?
4. PFAS in het Lange Water. De PFBS is ook voor achtergrondbegrippen relatief hoog. Kan het uitgesloten worden, dat er sprake is van atmosferische depositie vanuit SABIC? En zo neen, wat dan?

Wat kan de gemeente doen?

- Breng in kaart wat er nu al gebeurt op het gebied van het reguleren en tegengaan van PFAS-verontreiniging en vul dit aan met suggesties die u aangereikt heeft gekregen;
- Vragen stellen en op antwoorden aandringen.
- De VNG motie kan benut worden om inhoudelijke bijdragen te leveren aan een aanpak op alle denkbare niveaus: gemeente, provincies, waterschappers, bedrijven, drinkwaterbedrijven. Sluit regionaal allianties.
  Laat iedere overheidsinstantie zijn eigen taak oppakken en werk aan het tot stand brengen van een landelijk coördinatiecentrum. Draag ertoe bij dat de fragmentatie en het naar elkaar verwijzen stopt.
- Druk solidariteit uit met onze Zeeuwse buren en erken dat milieuproblemen niet ophouden bij de grens van de provincie.
- Oefen druk uit via het via het VNG op de Rijksoverheid om een landelijk verbod in te stellen op productie en toepassing van PFAS met zo min mogelijk uitzonderingen.
- Zie ook alle suggesties in de verstuurde brief met bijlagen.

Tot slot: Laat iedereen de vraag voor zich zelf beantwoorden waarom we het eigenlijk normaal zouden moeten vinden dat er risicovolle stoffen als PFAS in het milieu worden gebracht en stel die vraag vervolgens ook aan anderen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Bergen op Zoom, 11 september 2025,
P. Kwaadgras